

Nro. 32.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Kedden Apilis 19-dik napján 1813-dik
esztendőben.

Frantzia Birodalom.

Aprilis 4-dikén a' mise után a' Szenátusnak
30 személyekből álló Deputátziója Császárné és
Királyné ő Felsége előtt a' Thüillieria palotában
megjelenvén, a' Szenátus előlülője Gróf *Lacepe-*
de ilyen Jelentést adott által a' Szenátus' nevé-
ben ő Felségének: —,

„*Madame!*

Ő Felsége a' Császár és Király, azon lé-
vén, hogy ármádának vezérlésekre útnak indul-
jon, Cs. K. Felségedre bízta a' maga birodalmán
való Régenséget. Nem mütathatott volna népei-
hez ennél kedvesebb elégtételt. —

„*Madame!* A' Szenátus leg nagyobb eleven-
séggel érzi azt az örömet, melyet ő benne an-

nak meggondolása gerjesztett, hogy mind azok a' felséges tulajdonságok, mellyekkel Felsőged a' thronust ékesíti, a' Szenátus kebelében teljes fényességgel fognak tündöklenni. —

„A' Szenátus ajánlja Felsőgednek a' maga tiszteletét és engedelmes készségét, 's öszszefoglalja ezzel azt a' megsérthetetlen hűséget, mellyel ő, a' leg nagyobb Monárchához 's ennek Dynastyájához viseltetik, 's egyszermind azt a' hódolást, a' melly Felsőgedhez a' Blanka és Mária Theresia unokájához, a' Római Király' anyához, 's a' Napoleon élete kedves párjához legméltóbb.“

Császárné ő Felsőge e'képpen felelt: —,

„Uraim! A' Császár, az én Felsőges és igen szerett Főjem tudja azt, hogy melly nagy legyen az én szivemben a' Frantzia birodalom eránt való szeretet és hajlandóság. Az az engedelmes készség, mellyet erántunk a' nemzet minden nap bizonyít, neveli azt a' jó vélekedést, melyben én a' mi nemzetünknek characterre és nagysága eránt voltam. —

„Az én lelkem igen szomorú azért, hogy azt a' szerentsés békességet, melly csak egyedül tehet engem megelégedetté, még mind távozni látom. A' Császárnak igen sajnosan esik, hogy a' maga népeitől illy sok áldozatokat kénteleltetik kívánni: hanem minthogy az ellenség, a' helyett, hogy a' világnak békességet ajándékozna, réánk gyafázatos feltételeket akar vetni, 's mindenütt a' hazafiak között való háborút, árulást, és az engedetlenséget prédikálja: így a' Császár ismét a' maga miandekor győzedelmes fegyvereihez kénteleltetik folyamodni, hogy

ellenségeit tsúfflá tegye, 's a' pallérozott Európát 's ennek Fejedelmait attól a' fejtelenségtől, mellyel fenyegettetnek, megmentse. Mélységesen meg vagyok azon érzékenység által illetette, mellyet uraim, ti előttem a' Szenátus' nevében kifejezték."

A' közelébbi M. Kurir 465 dik lapján előfordált nagy fontosságú tárgyak, mellyekre a' Birodalom fő Cancellariusza a' Szenátust figyelmetessé tenni kívánta, voltak, a' Pruszsiai Királynak a' Frantzia birodalomtól való elpártolása, 's azon új áldozattételek, mellyeket erre az új változásra nézve tenni kell a' Frantzia birodalomnak. A' Pruszsiai birodalomra nézve azt az előadást olvasta-fel a' külső dolgokra ügyelő Minister, mellyet ő ezen tekintetben a' Császár eleibe terjesztett. Ez c'képpen következik: —,

„Császár! a' Jénai és Friedlandi tsaták az egész Pruszsiai Monarchiát a' Felséged' hatalma alá vetették vala. Fontos tekintetek javallották Felségednek, hogy a' győzedelem' gyümölcseit magának megtarisa, vagy hogy egy olyan Princket ültessen a' Pruszsiai thronusra, kinck java nem ellenkezne a' Frantzia birodalom javával, a' ki semmit nem kívánhatna Felségedtől, 's kiváltképpen, a' ki nem engedné azon változó lélek által vezéreltetni magát, melly a' Brandenburgiai ház' politikáját 100 esztendőkiől fogva characterizálja. Hanem az Orosz Császár azt ígérte *Tilsitben*, hogy ha a' Pruszsus Király vissza tétetődne a' Fejedelmek' sorába, Anglia ellen hadat fogna izenni, 's együtt fogna dolgoz-

ni azon, hogy ezen Hatalmasságnak kereskedése előtt a' száraz Európa bészárattassék, azért, hogy kéntelen legyen kívánni a' békesseget. Ez a' tzeizás olly elragadólag munkálódott Felségedben, hogy annak ellene nem állhatott. Egészsen elfogta Felségedet az a' reménség, hogy a' tsendességet a' világnak vissza szerezheti, 's a' Frantzia kereskedést végezetre azon fényes állapotban lenni szemlélheti, melly felől őtet az ő termékeny földje és cépeinek szorgalmatoskodásai, bizonyossá teszik. Felséged egy ily nagy jóért fel áldozta azt, a' mit egyéberánt a' közönséges politika kívánt volna, 's a' Császárral való második vershéli össze jövetelkor réá állott arra, hogy a' Királyt magához botsássa, a' kivel való találkozászt igasságos érzékenységből elakarta kerülni. Egyéberánt közönségesen hittük azt is, hogy a' Pruszsus Király, akaratja ellen ragadtatott volt a' hadakozásra. Örömet gondolta Felséged azt, hogy az ő éppen akkor tett tapasztalásai, örökre vigyázóvá fognák őtet a' veszedelmes tsábítások és ingerlések ellen tenni. Felséged, kinek tselekedeitől elválhatalan a' nagy lelküség, könnyen meggyőzte magát végezetre a' felől, hogy az, a' mit most fog tselekedni, soha nem fog feledékenységre menni. A' Pruszsiai Monarchia ismét felállítatott, 's a' Brandenburgiai ház folytatta az Országást. —

„Felséged kéntelen volt eltávoztatni őtet a' Rénus határaitól, 's elvenni tőlle a' tengerparti protektorságát. Ezen tekintetekből tsinálta Felséged a' *Westpháliai* Királyságot, 's kötötte-kí azt, hogy *Dantzka*, *Glogau*, *Küstrin*, és *Stettin*, az Angliával való megbékéllésig, Frantzia

hatalom alatt maradjanak. A' volt a' Felsőged' czélzása, hogy ezen várak, az Angliával való alkudozásban a' mi tengeri birtokainkért tserébe adattassanak vissza. Azon adományokat, melyeket a' Prusszus Király a' F. ged nemes lelkűségétől vett vala, nem kellett néki tovább vizsgálni. A' Prussziai tartományokra vetetett hadi adót megtartottuk, mint azon költségnek igazságos és szükséges kipótoltatását, melyet a' Prusszia által támasztott hadakozás okozott nekünk. Seregeinknek csak azután kellett volna a' vissza adatott Prusszus tartományokat oda hagyni, minekutánna a' hadi adó egészen megfizettetett volna. Azonközben, a' Berlinben 1808-ban Nov. 5-dikén kötött Alkú szerént, melly az *Erfurti* özszejövetelnek következése volt, meg egyezett Felsőged' abban, hogy az adósságnak egy részét elengedje Prussziának, 's a' Frantzia seregeket addig is kihozza a' Prusszus tartományokból, minekelőtte egészen lefizetnék, a' mivel még tartoznának. —

„A' Frantzia és Orosz birodalmak között való szövetség, Prusszia hűségének zálogául látszott szolgálni; Felsőged'hez szánót akart tartani; hanem ennek a' Kabinétnek gyengesége és bizonytalankodása, elébb vagy később tsakugyan megtsalhatták a' F. ged bizodalját. Prussziának magaviseletét a' *Tilsiti* békekesség után való esztendőben olyan gondólkodás' módja kormányozta, melly nagyon külömböző volt a' háládatosságtól. Igéreteinek telyesítésétől igen távol lévén, tsak alkalmatosságot keresni 's a' szerentsének változását várnílátszott, hogy magát igéretei alól kivonhassa. Az 1809-dik esztendőben

egész Pruszsus Regementeket lehetet szemlélni, miként követik a' titkos és támadást gerjesztő társaságoknak jóvallásaikat, 's miként állanak által a' F.ged' ellenségeinek részekre. Hallatlan botránkozás (*scandalum*) az Országlószék Kronikáiban!

„Midőn az 1811-dik esztendőben az Orosz birodalom' gondolkodásának szemmelátható megváltozása miatt attól lehetett félni, hogy a' hadakozás' tüze ismét felgyúlhat az északon, állallátta Pruszsia, hogy az ő sorsa egészen az ő előre való vígyázásatol légyen felfüggesztetve, és hogy, ha ő a' történeteket tsendestéggel tovább haladni engedné, majd nem fogna az ő hatalmában állani, hogy melyik részt válassza, és hogy addig volna szükséges választani, míg szabad volna a' választás. Kérte Felsegedet, hogy állhasson szövetségbe F.geddel. —

„Már itt most egész fontossága szerént mutatta-meg magát a' dolog. A' böltsesség és igazi politika láttattak kívánni tőlünk, hogy azon pánszainkat, mellyekre nekünk Pruszsia a' magasztüntelen való bizontalankodása által okot szolgáltatott, haszonra fordítsuk, 's abban az esetben, ha az Oroszok ellen való had elkezdőne, azt Pruszsia ellen is kihirdessük, azért, hogy egy Hatalmasságot, kinek gondolkodása felől kétségesek vagyunk, a' hátunk megett ne hagyjunk. Pruszsia nem kiméllete az utánnunk való járást és esdeklést. Az ő lépései, mellyeket a' végre tett Petersburgban, hogy ha lehet és még az idő engedi, az Orosz birodalom' határozásaiban változást eszközölhessen, olyan nyilvánosságos egyenességet mütattak, 's a' Frantzia birodalom' ja-

vával oly szembetűnőleg megegyeztek, hogy Felséged azok által megilletődvén, tovább nem soká biztalanzkodott; Pruszsziát még egyszer megmentette az által, hogy őtet a' maga szövetségé felvette. Midőn *Dresdába* utazott F.ged, meglátogatni kívánta Felségedet a' Király, ismét bizonyossá tévén ezen alkalmatossággal F.gedet azon Systema' eránt való megronthatatlan hűsége felől, melyre magát elajánlotta volt. —

„Addig, míg a' történetek a' Felséged hatalmától függöttek, attól függöttek pedig mind addig, míg azokon a' nagy ész és bátorság által uralkodni lehetett, Pruszszia hűséges maradt, 's a' Pruszsus sereg véghez vitte a' maga kötelességeit; de mihelyest a' Frantzia ármáda a' szerentsének változandóságát tapasztalta, a' Berlini Kabinét sem tartóztatta többé magát. A' Gen. *York* elpártolása behívta ellenségeinket a' Pruszsus Király' Státusaiba, 's arra készerítette derék seregeinket, hogy a' *Vistulát* odahagyván az *Oderához* jöjjenek. —

„Pruszszia a' maga czélzásainak titkolása végett arra ajánlotta magát, hogy új sereget, (contingentziát) állít. Sléziában, 's az Oderán innen lévő egyéb tartományaiban elegendő lovassága állott készen, mellyet akkor az ellenség könnyű lovasainak beütések ellen haszonra lehetett volna fordítani. De ő már meghatározta volt azt, hogy ígéletét ne tartsa meg. A' Király Potsdamból, a' hol az Odera által fedeztetve volt, véletlenül eltávozott, hogy egy kinyilva lévő városba az ellenség' eleibe menjen. Alig érkezett meg *Boroszlóba*: Gen. *Bülow*, ki az Alsó Odera mellett néhány ezer embereket ve-

zérelt, azonnal követte *York* Generálist az áru-
lásban, 's az Oroszok' könnyű seregeik előtt a'
maga téli szállásait megnyitván, nékiek az Ode-
rán való általjövételt könnyebbé tette. Ezek,
Prusziai új katouáknak vezérlések alatt érkeztek
meg, 's *Berlin*' kapui előtt apró öszszetsapáso-
kat tettek. A' Pruszsus Kabinét már letette va-
la az álorztát. A' Király három rendbéli Ren-
delések által meghívta, először közönségesen
azokat a' főbb rangbéli ifiakat, kiknek a' lóval
és minden egyebekkel való felkészülésre elegendő
tehetségek van, másodsor a' 17 és 24 esz-
tendők között lévő minden ifiakat, harmadszor a'
24 esztendőt meghaladott férjfiakat. Ez a' meg-
hívás annak az indulatnak felbuzdítására való
volt, mellyet Pruszsia addig, míg a' szövetség-
get kívánta, és addig, míg azt hűségesen meg-
tartotta, elnyomni szükségesnek ítélte. A' Státus-
Cancellárius öszsze hívta maga mellé a' párto-
soknak azon fejeiket, kik a' magok támadást
szomjúhozó bódultságokban a' társasági rendnek
felfordíttatását 's a' thrónusoknak öszsze ronla-
tását prédikálják. Az Orosz fő hadi szállásra
Pruszsus tisztek küldettettek szembetűnéssel; az
Orosz Ágensék egymást nyomban követve érkez-
tek *Boroszlóba*. Végezetre tökéletesen végre
hajtotta a' Pruszsiai Országlószék az Orosz 'bi-
rodalommal való kötés által azt, a' mit *Gen-
York* elkezdett vala. A' Pruszsus Király' Mi-
nisterei *Boroszlóban*, Mártz. 17-dikén, *Párisban*
pedig Mártz. 27-dikén hivatal szerént való mó-
don kinyilatkoztatták, hogy az ő Urok az ellen-
séggel tart. Pruszsus e'szerént a' *Tilsiti* bé-
kességnek és a' *Párisi* Kötésnek megjutalmazta-

tásául, mellyek között az első által ismét a' thronusra ültettetett, a' másik által pedig a' szövetségbe felvétetett, hadat izent Felseged ellen."

(Ezen előadás mellé voltak tételve, mint historiai Akták, mind azok a' documentumok, mellyek az abban említett tárgyakat illetik, A B. C. D. E. F. G. H. I. betűk alatt. Leg-sarkalatosabbak azok a' mellyek az I betű alatt találtnak, a' mellyek által t. i. a' Király Ministerei a' Frantzia Ministereknek jelentést tesznek a' felől, hogy a' Király a' Frantzia szövetséget elhagyván, az Orosz Császár részére áll, és hogy ezt mitsoda okora nézve tselekszi.)

Ezen előadásnak felolvastatása után, két projectomot terjesztettek a' Státustanátsosok meghatározás végett a' Szenátus eleibe, a' melly ezeket fontolás alá vévén, mind kettőt meghatározta. Az egyiknek ereje szerint, újabban 180,000 rékruták állittatnak ki a' Frantzia birodalomban és adattatnak a' hadi Minister keze alá; a' másiknak ereje szerint, azon három, t. i. *Felső Emsi, Weser és Albis* torkai Departamentekben, a' hol egy időtől fogva népzendülés uralkodott, három hónapok alatt megszűnik a' Frantzia Constitúzió.

A' Tsatázó mezőről.

Dresdában ilyen tábori parantsolat hirdettetett ki: — Közönségesen tudokra adatik mindeneknek, hogy az Orosz és Prusszus egyesült seregek eleibe olyan rendelés van adattatva, hogy ha Szakszóniai seregekre találnek, ezekre nem löjjenek, hanem inkább jól bánjanak velük, 's mindenféle készséget mütassanak erántok. —

„*Heydenen*, Orosz Cs. Oberster és Dresdai Komendáns.

Berlini tudósítások: — „Frantzia Osztályos Generális *Morand*, ki a' *Lüneburgi* tsatában terhesen megsebesedvén elfogattatott vala, *Boitzenburgban*, a' hova az Oroszok vitték volt, meghalt, és az Oroszok által Ápr. 6-dikán nagy pompával eltemettezett. — „Azólta, hogy a' Gen. *Dörnberg* serege a' *Lüneburgban* fogságra esett Frantziákkal magát *Lauenburghoz* visszavonta, egy 600 emberekből álló Fr. sereg ismét vissza ment a' *M. Davoust* vezérlése alatt *Lüneburgba*. A' gyermekek, aszszonyok, és azok a' férfiak, kik a' Frantziáknak visszajöveteltől féltek, a' *Lüneburg* mellett levő *Lüne*-nevű Klastromba futottak-bé. Azok között, kik a' városban maradtak, 71 férfiakat *M. Davoust* fogságra tétetett: azon 50 között pedig, kiket még Gen. *Morand* fogattatott volt el, kettőt mármég a' *Dörnberg* oda való érkezése előtt agyon lőttek. — „Gen. *Dörnberg* a' Frantzia Generálisokhoz irván, azt adta nékik tudokra, hogy minden kegyetlenség, mellyet ők az *Albis* bal partja' lakosaival elkövetnek, a' már elfogattatott és ezután elfogattatandó Frantziákon pótoltatik-ki. —

Anglus Kapitány *Aclam*, 150,000 embereknek való fegyvert, munitziót, ágyút és ruházatot hozott Angliából *Colberghez*: de még nem kötött volt-ki a' kikötőhelyhez. —

„Tegnap délután (ezeket 10-dikben írták Berlinből) megérkezett ide a' Kozákok' Hettmanja Gróf *Platow* ő Exc. ja, 7 vagy 8 jó lovú, jó készületű Pulk Kozákokkal, és számos lovas artériával. A' Gróf *Sacken* palotájában volt előre szállás készítetve számára, a' hol a' Királyi konyháról és pintzéből tartják. —

„Aprilis 2-dikán, mint Kurir azzal a' fontos híradással érkezett - meg *Svédziai Májor Engels-tröm Ludvigslustba* a' *Mecklenburg - Schwerini* Hertzeghez, hogy 25,000 Svécusok a' Korona-Princz (Bernadotte) vezérlése alatt *Mecklenburgon* fognak által utazni, és az első 800 emberekből álló tsapat Rostockba néhány napok alatt megérkezik.“

A' Svédziai ármáda előljárú tsapatja, a' melly 6000 emberekből áll, a' Gen. Stendel és Engelbrecht vezérlések alatt *Rügenhez* megérkezővén, *Stralsundot* azonnal elfoglalta. Utánna 10,000 emberek érkeztek - meg ugyan ezen héten; 9000 emberek pedig most foglalatoskodnak a' hajóra való ülésben *Carlscronánál* és *Carlshamnánál*.

A' *Dresdaiak* olyan hírt vettek volt, hogy az Orosz Császár és Pruszsus Király nem soká meg foguának oda érkezni. *Kalischből* így írtak Aprilis 7-dikén: —,

„Minekutánna Sándor ő Cs. F.ige a' maga tábori udvarával 6 hetektől fogva itt tartozkodott volna, ma ide hagyá városunkat. Mikor a' Pruszsus Király a' minap itt megfordult, Hertzeg *Kutosow* fényes bált és vatsorát adott tiszteletére. Ő Hertzegsége, is útnak indult ma innét az egész testörző sereggel egyetemben. *Konstantinus* Nagy Hertzeg holnap indul útnak. Az Anglus Követ *Catshart*, a' Svécus Követ Báró *Löwenhielm*, Austriai Udvari Tanácsos Ritter *Lebzelter* úr, 's Pruszsus Generális *Lottum*, még ma itt vannak, de megeshetik, hogy néhány napok alatt ezek is utánna indulnak a' fő hadi szállásnak.“

Spanyol Ország.

A' *Hámburgi* újságban kijött *Londoni* tudósítások szerint, a' *Corunából* és *Lisbonból* érkezett újabban levelek azt bizonyítják, hogy valóság legyen az, a' mit eleinte csak mint hírtűgy írtak volt Spanyol országból, hogy t. i. a' *Francia* sereg az *Ebró* felé hátrálnak, és hogy *Josef* Király a' maga egész udvarával és minden seregeivel oda hagyván *Madridot*, *Valadolidba* jött-el. A' *Duero* mellett még megmaradt volt az ottan tanyázó ármáda. Az utak igen rosszszak és telyességgel alkalmatlanok voltak arra, hogy hadi fordulásokat lehessen tenni.

H i r a d á s.

A' *Herczeg Eszterházy Majoratushoz* tartozó uradalmakból, e' folyó *Aprilis* 26 ik napjáig több Spanyol Országi eredetű esztendősbak és jerke bárányok fognak ide Bétsbe a' *Skotusok* kapuja előtt fekvő, a' *Szarka* útza somszédtsága mellett, a' 173-ik számú, úgy nevezett veresházba érkezni, mellyeket ottan magok gyapjokban látni lehet; és a' mellyek naponként szabad kézből fognak el adattatni.

Továbbá, e' most folyó esztendő, *Kis Asszony Hava* 15-ik napjától kezdvén néhány száz darab 1. esztendősbától, 4. esztendősbóig való júli anyák fognak ezen hertzegei Majoratushoz tartozó különböző uradalmakban méltó árron el adattatni, nevezetesen *Eszterháznál* *Soprony* az *Uzori Uradalomban* *Tólna*, *Léván* *Pesti Vármegyékben*, a' *Bag* és *Hatvan* közt vivő posta úthoz fél óráni közre, és a' *Szádvári uradalomban* *Torna Vármegyében*, *Kassa* mellett.

Az eladásra az helybeli gazdaság tisztjei fognak ügyelni. — Illyen számú válogatott bagzó és juhanyák, ezután minden esztendőben, fognak a' nevezett uradalmakban árúttatni, 's el adattatni — *Költ Bécsben*, *Szent György Havának* 15-ik napján, 1815-ik esztendőben.